

30 Mayıs 2013

Sayı : 64272063-610 -1645
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-21955)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 06.05.2013 tarih ve 43452547-120.07-121693 sayılı yazısı.

Kocaeli Milletvekili Sayın Lütfü TÜRKKAN'ın tarafıma tevcih ettiği 7/21955 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'ndan alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :
Önerge Cevabı (2 Sayfa)

**KOCAELİ MİLLETVEKİLİ SAYIN LÜTFÜ TÜRKKAN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/21955)**

Sorular 1, 2, 3, 4, 5:

İddialara göre; Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) ile BP Exploration Türkiye BV. arasında 20 Aralık 2001 tarihinde imzalanan anlaşma uyarınca Doğu Karadeniz'de 25 Ekim 2003 ve 25 Ekim 2004 tarihlerinde başlaması gereken sondaj çalışmalarının usulsüz şekilde ertelendiği ortaya çıkmış, TPAO iç yazışmalarını içeren belgelere göre, söz konusu anlaşma uyarınca belirlenen tarihlerde sondaj çalışmaları başlamazsa BP firması TPAO'ya 52 milyon 500 bin dolar tazminat ödeyeceği yazmaktadır.

Ancak, Teminat Mektubunda yer almasına rağmen BP firmasının ödemesi gereken 52.5 milyon dolar tazminat tahsil edilmemiştir. TPAO bünyesindeki Mali Grup Başkanlığı'nın uyarılarına rağmen BP'nin isteği üzerine bizzat TPAO Genel Müdürlüğü'nce sondaj çalışmalarının anlaşmaya aykırı olarak ertelenmesi kabul edilmiş, böylece, TPAO'nun 52.5 milyon dolar zarara uğratıldığı iddia edilmiştir. Dönemin TPAO Genel Müdürü'nün Başbakan Erdoğan'ın damadı Berat Albayrak'ın CEO'su olduğu Çalık Holding'e bağlı Çalık Enerji'nin Genel Müdürü Osman Saim Dinç olması dikkat çekicidir.

Bu nedenle;

- İngiliz BP Şirketi'nin, TPAO ile 2001'de yaptığı Karadeniz'de petrol arama anlaşmasına uymadığı, Ekim 2003'te açması gereken ilk kuyuyu açmadığı iddiaları doğru mudur?
- Anlaşma hükümleri gereği gecikmeden dolayı Türkiye'ye 52.5 milyon dolar ödemesi gereken BP'nin cezasının tahsil edilmediği doğru mudur, eğer doğru ise neden tahsil edilmemiştir?
- TPAO bünyesindeki Mali Grup Başkanlığı'nın uyarılarına rağmen BP'nin isteği üzerine bizzat TPAO Genel Müdürlüğü'nce sondaj çalışmalarının anlaşmaya aykırı olarak ertelenmesinin kabul edildiği; böylece, TPAO'nun dolayısıyla devletin 52.5 milyon dolar zarara uğratıldığı iddiası doğru mudur?
- Bu iddialar doğru ise; İngiliz BP Şirketi'ne kıyak geçilmesinin gerekçeleri nelerdir?
- Devletin uğradığı bu zararın nasıl telafi edilmesi düşünülmektedir?

Cevaplar 1, 2, 3, 4, 5:

Derin deniz petrol aramacılığı; iş programları ruhsat alanında 2B ve 3B sismik veri toplama çalışmaları, muhtemel kuyu lokasyonlarının belirlenmesi, kuyu mühendisliğinin başlatılması ile kuyuda kullanılacak malzemelerin siparişlerinin verilmesi, kuyu lokasyonunun arazi çalışmalarının yapılması ve en son aşamada sondaj yapılması şeklinde gerçekleştirilir.

Bu kapsamda ortak projedeki iş programı 2002 yılında 8.500 km uzunlukta 2 boyutlu sismik veri toplama çalışması ile başlamıştır. Toplanan sismik verilerin yorumlanmasından sonra 2003 yılı Temmuz ve Ağustos aylarında belirlenen muhtemel prospektler üzerinde 1.160 km² 3 boyutlu sismik veri toplama çalışması yapılmıştır. Verilerin prosesi 2003 yılı sonuna kadar devam etmiştir. BP Exploration Turkey BV Anlaşmanın 6 ıncı maddesinde yer alan Sismik Program Yükümlülüğü yerine getirildiği için teminat mektubu tutarından 12,5 milyon ABD Doları düşülmüş ve teminat tutarı 40 milyon ABD Doları olarak yeniden düzenlenmiştir.

2004 yılında 3B sismik verilerinin değerlendirilmesi, kuyu mühendisliği ve saha çalışması ile sondajı yapabilecek sondaj platformunun anlaşması yapılmıştır. Ağustos 2004'te anlaşması yapılan GSF Explorer Sondaj Gemisi, Haziran 2005'te Karadeniz'e gelmiştir. Gemide oluşan "Truster Arızasının" giderilmesinden sonra 18 Temmuz 2005 tarihinde Hopa-1 kuyusu sondajına başlanılmıştır. BP Exploration Turkey BV Anlaşmanın 6 ıncı maddesi Minimum Work Program

**KOCAELİ MİLLETVEKİLİ SAYIN LÜTFÜ TÜRKKAN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/21955)**

Yükümlülüğünde yer alan birinci kuyu açılması şartını yerine getirdiği için teminat mektubu tutarından 20 milyon ABD Doları düşülmüş ve teminat tutarı 20 milyon ABD Doları olarak yeniden düzenlenmiştir.

BP şirketi ile imzalanan anlaşma şartlarına göre, 2003 yılından itibaren yapılan çalışmalara Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) personeli asistan operatörlük kapsamında katılmış ve BP şirketinin "knowhow"ını TPAO'ya kazandırmıştır.

Derin deniz petrol aramacılığı, kara alanlarında yapılan çalışmalar gibi kısa sürede tamamlanabilen işler değildir. Örneğin; 1999 yılında kazılan Limanköy-1 ve 2 kuyuları için gerekli olan 3B sismik veri 1997 yılında toplanmış su derinliği maksimum 857 m olmasına rağmen kuyu iki yıl sonra kazılabilmektedir. Benzer şekilde TPAO-Petrobras ortaklığı 2006 yılında imzalanmış ve 2B sismik veriler daha önce toplanmış olmasına rağmen kuyu 2010 yılında kazılabilmektedir. Çok derin deniz petrol aramacılığında kuyu mühendisliği ve kuyuda kullanılacak malzemelerin temininin ise en az bir buçuk yıl gibi bir zaman aldığı unutulmamalıdır.

TPAO-BP ortaklığı ile AR/TPO/3534 ruhsatında yapılan petrol arama projesi için yaklaşık olarak 190 milyon ABD Doları harcama yapılmıştır. Bu harcamanın önemli kalemleri; 13 milyon ABD Doları 2B ve 3B sismik veri toplama çalışması, 143 milyon ABD Doları Hopa-1 kuyusunun sondajı ve 20 milyon ABD Doları ise ikinci kuyu kazılmadığı için BP tarafından ödenen tazminat bedelidir. Özet olarak, ülkemiz zarara uğratılmamış, aksine 143 milyon ABD Dolarına mal olan Hopa-1 kuyusu tamamı BP tarafından ödenmek kaydıyla kazılmış ve TPAO ilk defa çok derin denizel ortamlarda sondaj yapabilme tecrübesini elde etmiştir. Ayrıca, BP ikinci kuyu yükümlülüğünü yerine getirmediği için Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'na teminat mektubundan kalan 20 milyon ABD Dolarını 11.10.2006 tarihinde ödeyerek ruhsattan çekilmiştir.